

Adres Vermeerlaan 33 - 3141 XP Maassluis
Telefoon 06 51 61 31 76
Email bruijnmo@bruijntonwikkeling.nl
Website www.bruijntonwikkeling.nl

Waarom een module Mens & Maatschappij?

Omdat we in *een wereld met grote diversiteit* leven, hebben vraagstukken en interesses vaak een *raakvlak met een ander kennisdomein* waaraan de student¹ in eerste instantie niet zou denken. Juist met aandacht voor die mogelijke verrassing, wordt deze aangespoord tot ontdekken. Ruimte daarvoor is belangrijk, ook al moet je voor het geven van een onderwijssessie toch ook keuzes maken over waaraan je aandacht besteedt.

Uitgangspunten

Studenten¹ zijn vaak op zoek naar de verbinding tussen hun studie en de motivatie waarmee zij hun toekomst en loopbaan zouden willen vormgeven. Het is niet eenvoudig om 'waarvan men droomt' in verband te brengen met 'waarom wordt gestudeerd'. Daarom is het nuttig inzicht te krijgen in de facetten waarvan wordt gedroomd en de waarden die daarbij horen. Er is gebleken dat wanneer er inzicht in de persoonlijke waarden is, het harde werken voor de studie beter kan worden opgebracht.

Met de onderdelen die in deze voorgestelde (en optionele) driedelige module aan de orde komen, wordt ingespeeld op de actuele interesses en vraagstukken die in de groep leven. De module moet de kijk op Mens & Maatschappij dan verrijken. Dat betekent dat er wel degelijk een kader wordt geboden, maar dat de *dynamiek die ontstaat in de gesprekken* wordt bepaald vanuit wat alle deelnemers inspireert. En daar het kennen van de persoonlijke waarden fundamenteel is voor wat iemand drijft, zal één van de rode draden in de bijeenkomsten zijn wat ieders waarden zijn en hoe die mensen kunnen verbinden. Want, met een goed gesprek daarover kom je samen verder. Uiteindelijk kunnen we met een goede gespreksdynamiek beter begrijpen *wat voor invloed dan de verschillen in waarden* hebben op zowel onderlinge conflicten en fricties in de samenleving als op het boeken van gezamenlijk succes.

Begrip van diversiteit en waarden vraagt ook inzicht in de samenleving. Dat krijgen we door dit als het ware te ontdekken. Wanneer we in de module een beeld hebben over de complexiteit van de samenleving, dan kunnen we verbanden leggen met de kennisdomeinen waarmee deze inleiding begon. Dat brengt ons bij de *geschiedenis van de samenleving*. Daarover zullen we zien dat kennisdomeinen zich ontwikkelen, wat weer vragen oproept hoe kennis zich ontwikkeld heeft en hoe deze zich naar de toekomst ontwikkelt.

Tijdgeest

De genoemde punten verhouden zich tot *een veranderende tijdgeest*. Daar het begrijpen van de tijdgeest heel belangrijk is om met vraagstukken en situaties om te gaan, is inzicht in (*vijf*) *beelden van de tijdgeest* ook een pijler in de sessies. Zo heeft een bedrijf geen bestaansrecht wanneer dat de tijdgeest niet kan doorgronden. Want, wanneer een product of kunstwerk niet aanslaat, maar pas over enkele jaren interessant wordt gevonden, wordt er niets verkocht. Het is dus van belang dat er wordt afgestemd op de tijdgeest. We zullen zien dat waarden (en normen) met de tijdgeest mee veranderen.

Goede vragen

Daar voor het onderzoeken en een goed gesprek goede vragen belangrijk zijn, zal ertoe worden uitgenodigd hele goede vragen te stellen. Het is leuk te weten dat er voor iedere vraag altijd een betere vraag is. Om een begin te maken, een eerste voorzet:

- Waarden zijn belangrijk voor ons welzijn, maar wat maakt dan dat de student en de onderwijzer het naar de zin hebben?
- Lukt het ook om steeds plezier te beleven aan de eigen en andermans nieuwsgierigheid?
- En als het studeren even niet meezit, wat voor inspiratie over Mens & Maatschappij maakt je weer vrolijk?

Met het bovenstaande wordt er een *inspirerende uitwisseling* geboden, om samen op onderzoek uit te kunnen gaan over hoe wij onszelf en anderen (positief) ervaren. Daarbij zullen we elkaar uitnodigen om in te zien dat wij in een wereld met grote diversiteit (met voor- en nadelen) ook nog gelukkig kunnen zijn. Hoe geweldig is het een student inzicht te kunnen geven in:

- Waarom deze initiatief toont, voor zichzelf en voor de omgeving;
- De leer- en ontwikkelbehoefte en waarin hij/zij graag wordt uitgedaagd;
- Waarom hij/zij zo van dingen geniet;
- Wie de student ten voeten uit is, bijvoorbeeld in creativiteit en de manier van denken;
- Waarom hij/zij zo anders denkt en voelt dan een ander.

¹ Voor 'student(en)' ook 'leerling(en)' te lezen

Een eerste structuur voor het bovenstaande!

Het genoemde ‘waarom’ voor een module Mens & Maatschappij is mogelijk in drie sessies aan de orde te stellen. Het kan er dan als volgt uitzien. Daarbij is het vanzelfsprekend dat naar behoefte van de school accenten kunnen worden gegeven, die aansluiten bij haar actualiteit.

A. ONZE WERELD

A1. Een wereld met grote diversiteit

We weten dat er voor het onderwijs aan veel onderwerpen aandacht kan worden besteed, omdat de mens zich nu eenmaal met een diversiteit aan onderwerpen bezighoudt. Er is veel te leren en dat zien we dan ook terug in een divers studieaanbod. Maar, waar gaat de interesse van de student eigenlijk naar uit. Niemand heeft een volledig overzicht ten aanzien van de samenleving. Dus gaat het erom er voldoende inzicht in te krijgen, zodat er een idee kan zijn van wat boeit.

Ik ben benieuwd naar de gedachten en wensen van studenten¹ over bijvoorbeeld *klimaat, energie, water, voeding en welzijn van mens en dier*. Maar ik verneem ook graag hun kijk op *technologie en digitalisering; nationaal en internationaal*.

Wat we gaan doen!

Er zal een beeld worden geschetst van de wereld waarin we leven en de student wordt uitgenodigd zelf te komen tot een wereldbeeld voor wat motiveert voor de (vervolg)opleiding.

- We doen dit aan de hand van een presentatie en een uitwisseling daarover! (mogelijk met betrokkenheid van het onderwijzend personeel)

A2. Kennisdomeinen en raakvlakken

Als je een vak wilt leren, heeft de student mogelijk al een voorkeur om bij de overheid, het bedrijfsleven of in de wetenschap te werken, maar misschien ook niet. De vraag aan de student is of deze al ambities of dromen heeft, over wat deze zou willen bereiken of zelfs wilt verbeteren in de directe omgeving of elders in de wereld. Natuurlijk wil je voldoende kennis opdoen en toepassen én wil je vaardigheden ontwikkelen. Daarin zal je altijd met verbanden te maken krijgen tussen de genoemde sectoren en diverse vakgebieden. De een wil specialist worden en de ander wil dat juist niet en wil zoveel mogelijke verbanden leggen tussen vakgebieden en van alles wat weten.

Wat we gaan doen!

Met de student zullen we proberen te weten te komen welke vakgebieden aanspreken en waar deze graag al meer van wil weten. Mogelijk heeft de student al een richting bepaald en neemt deze veel initiatief om de opleiding straks optimaal te kunnen benutten en wil deze dat docenten daar het liefst bij helpen.

- We doen dit aan de hand van een presentatie en een (filosofische) uitwisseling daarover!
 - welk kennisdomein geeft je veel inzicht en mogelijk ook richting in het leven en idealen?
 - waaraan hecht je veel betekenis omdat je dan samenhang tussen de dingen kunt zien?
 - wat zijn, denk je, de principes van je beleevingswereld? (is dat de kern van wat je belangrijk vindt?)

B. OMGAAN MET ELKAAR EN MET PERSOONLIJKE WAARDEN

B1. Welke dynamiek leeft er in de groep?

Leren en werken is vaak een groepsproces. Natuurlijk moet je veel zelf doen. Maar als je samen leert en ontdekt, dan kan dat extra motiveren. Het is nuttig stil te staan bij hoe graag de student dingen alleen leert of juist met elkaar. Voor zover deze zelf al duidelijk heeft hoe het liefste te leren en bezig te zijn, zullen we ons afvragen wat werken en/of leren in een groep voor de student kan betekenen. Of, hoe deze bij het graag op zichzelf werken toch gebruik kan maken van anderen en andersom anderen juist van de student die alleen al bergen te delen werk verzet.

Wat gaan we doen!

Muziek maken doet niet iedereen, maar muziek luisteren wel. De student zal zowel live muziek gaan horen als muziek beluisteren van muzikanten/artiesten die hem/haar interesseren en die wellicht dagelijks op de voet worden gevolgd.

We gaan erachter komen en onderling uitwisselen welke dynamiek er in een muziek makende groep te herkennen is en wat je praktisch daaraan hebt, bijvoorbeeld bij ondernemerschap.

De student zal ervaren in hoeverre muziek maken en/of luisteren verrassend veel voor hem/haar kan betekenen. Maar misschien wordt gedacht aan een ander creatief vak dat inspireert.

- We doen dit aan de hand van een blik op de fundamenten van ondernemerschap vanuit muziekprincipes!
 - we delen (eigen) ervaringen over ondernemerschap en wat werk is waarvan je droomt;
 - zo mogelijk wisselen we columns/artikelen uit over de fundamenten van ondernemerschap;
 - omdat muziekprincipes een organisatie meer succes kunnen brengen, bevestigen we dat vanuit de eigen gecreëerde "businesscompositie" over waarde-vol werk.

B2. De invloed van verschillen in persoonlijke waarden

We spreken veel over normen en waarden. De encyclopedie stelt daarover 'Normen en waarden zijn de omgangsvormen en principes volgens welke men publiekelijk en in sociaal verband handelt. Vaak worden de termen in de politiek en de media als één enkel containerbegrip aangeduid, of onterecht als synoniemen door elkaar gebruikt.'

Maar nu juist het onderscheid ervan én hoe ze elkaar beïnvloeden is belangrijk. Wat we afspreken en vinden (normen) kan positief en negatief uitpakken. Echter aan de basis van wat we belangrijk vinden (en daarmee betekenis geven) en hoe we met elkaar omgaan staan waarden. Want, deze geven energie en kracht!

Wat gaan we doen!

Verhalen vertellen, naar verhalen luisteren en verhalen schrijven spreekt veel mensen aan. Aan de hand daarvan gaan we ervaren wat waarden zijn en hoe belangrijk ze zijn om prettig met elkaar om te gaan. Ze zijn daarmee ook een handvat om conflicten op te lossen en voor inzicht in waarom gesprekken zo moeilijk kunnen zijn.

Omdat we waarden vanuit de taal zullen benaderen, kunnen we aan inzicht in waarden ook nog plezier beleven.

Dus we vertellen elkaar een verhaal. Dan zullen we het nut zien van inzicht in waarin onze waarden verschillen. Want, op zeker vindt niet ieder eenzelfde verhaal even leuk!

- We doen dit aan de hand van oefeningen over menselijke waarden, vanuit verhalen over persoonlijke verantwoordelijkheid en integriteit!
 - wat zijn waarden en wat gebeurt er wanneer we ze normeren?;
 - wat zijn voor jouw keuzes die met jouw eigen bedoelingen en idealen overeenstemmen?;
 - hoe zou jij je mijlpalen en dromen willen/kunnen uitdrukken? Het lukt vast dat voor elkaar te krijgen.
- We kunnen inzicht in waarden en normen ook (als optie) opdoen aan de hand van het omgaan met een dilemma, bijvoorbeeld met een beknopte dilemma-training. Zonder dat we het ons permanent realiseren, zit iedere dag vol met dilemma's en daarmee het wikken en wegen over waarden. Je kunt het ook zien als een voortdurende ethische vorming (wat vind je wel of niet acceptabel, wat geeft je een goed of slecht gevoel?), als een voorwaarde voor persoonlijk (werk)geluk.

C. HET BEGRIJPEN VAN DE TIJDGEEST MAAKT JE VROLIJK?

C1. Geschiedenis van de samenleving

We leven altijd in een tijd die uit het verleden voortvloeit. Daarom is het interessant dat verleden enigszins te begrijpen. De een zal er alles van willen weten en de ander richt zich liever op het heden en/of de toekomst. Hoe belangrijk voor mensen de geschiedenis (van land, stad of eigen familie) is, kunnen we verkennen door aandacht te besteden aan een stukje verleden van Nederland dat nog steeds in meer of mindere mate invloed heeft op bijvoorbeeld onze economie en cultuur. Maar omdat Nederland een multicultureel land is, staat de student mogelijk liever (ook) stil bij het land van herkomst van de (voor)ouders. Daarin heeft Nederland feitelijk op persoonlijk, familie en/of zakelijk niveau 'meerdere' geschiedenissen.

Wat gaan we doen!

We zullen op hoofdlijn aandacht besteden aan het ontstaan van Nederland en belangrijk relaties die het in de geschiedenis met bepaalde landen heeft gehad en nog steeds heeft. Ongetwijfeld zal er in de familie een verband zijn tussen Nederland en een ander land. Daarover zijn natuurlijk weer persoonlijke verhalen te vertellen.

Wanneer de student het leuk en interessant vindt, kan deze daarover een verhaal vertellen. Zo kan een eigen verhaal van de geschiedenis van de samenleving worden gemaakt.

- We doen dit aan de hand van een weergave van Nederland, vanaf de Gouden Eeuw, met aandacht voor haar tot stand komen, met haar welvaart, industrie, economie en culturele ontwikkeling!

C2. Een veranderende tijdgeest en haar beelden

Iedere periode in de geschiedenis heeft kenmerken die we kunnen vatten in de beelden van de tijdgeest. Alhoewel trendwatchers daar theorieën over hebben, kunnen we de volgende (mogelijke) beelden van onze tijdgeest gebruiken om met elkaar een verhaal te maken dat studenten herkennen:

- Het eerste beeld > gaat over feitelijke beelden over een reeks van ‘impacts’ (bijvoorbeeld vloedgolven), die onbetwistbaar plaatsvinden en blijvende verandering en reactie van mensen claimen;
- Het tweede beeld > betreft rechtvaardiging zoeken door het kiezen voor een schijnwereld. Het betreft hier het ontkennen c.q. niet geloven in verandering;
- Het derde beeld > gaat over bewegingen in de maatschappij die zo zijn ‘ingesleten’ dat enerzijds vernieuwing niet wordt erkend of anderzijds men niet bij machte lijkt wat te veranderen;
- Het vierde beeld > betreft het beeld (plaats) van technologie in de samenleving;
- Het vijfde beeld > omdat een deel van de mensen de technologische ontwikkelingen niet kan/wil volgen, zullen mensen elkaar (moeten) meenemen in die ontwikkeling!

Wat gaan we doen!

We zullen over de bovenstaande (mogelijke) beelden van de tijdgeest in gesprek gaan en ook letterlijk op zoek gaan naar beelden uit de media.

Individueel en met elkaar maken we een verhaal, met taal en met beelden, waarin we onze tijdgeest herkennen. Er wordt vaak gezegd ‘de wereld om ons heen verandert snel’. Waarin zit die snelle verandering dan?

- We doen dit aan de hand van een schets van maatschappelijke ontwikkelingen die actueel veel aandacht vragen. Zoals de onderwerpen die onder A1 reeds werden genoemd!

C3. Inspirerende uitwisseling over nieuwsgierig en vrolijk zijn

Ieder mens wil vrolijke momenten in het leven. Als je weet waarin die vrolijkheid voor jou zit, dan kun je daarnaar leven. We zagen eerder al dat waarden aan de basis staan van wat we belangrijk vinden en hoe we met elkaar omgaan. Zo is ‘vrolijk zijn’ een waarde die je kunt leven om goed met elkaar om te gaan. Maar ook ‘inspireren’ en ‘nieuwsgierigheid’ zijn waarden die kunnen zorgen voor vrolijke momenten voor een gelukkig leven.

Wat gaan we doen!

Door de hele geschiedenis is door de mens wel aandacht besteed aan het menselijk geluk. We zullen daarover teksten lezen, voorbeelden delen en er het gesprek over aangaan. Natuurlijk is er geen ‘formule’ voor, maar ervoor zorgen dat we elkaar inspireren om een vrolijk leven te leiden is altijd nuttig.

We gaan op zoek naar ieders eigen set van waarden die ervoor zorgt dat je het naar je zin hebt. Prettig is dat je ook door kunt krijgen hoe je de ander kunt helpen om blij te zijn met inzicht in zichzelf.

- We doen dit aan de hand van de filosofie, omdat veel filosofen het menselijk geluk hebben trachten te benoemen. Maar er zijn ook artikelen van auteurs over te vinden. Die kunnen ook zelf ingebracht worden!
- Het kan ook door een bezoek aan museum of andere omgeving die als inspirerend wordt ervaren. De voorwaarde is dat er een leuk gesprek of plezier uit kan ontstaan. Dat gaat vanzelf wanneer iets als heel mooi of als leuk kan worden ervaren, want dan wil je het graag delen.

Betekenis voor het onderwijs!

De school maakt onderdeel uit van de samenleving en heeft dus een plaats in de wereld, gezien de onvermijdelijk internationale invloeden van alledag (A).

Met al wat er speelt, zal moeten worden omgegaan. Niet alleen met ouders en organisaties waarmee de school samenwerkt, maar ook met veranderingen in de samenleving die onderwerp van gesprek worden. Wat raakt ons zeer en wat vinden we niet zo of minder belangrijk? (B).

Het is fijn wanneer je je (en met elkaar) niet overdonderd voelt door dat wat zich in ons land en in de nabije samenlevingen afspeelt. Onze samenleving overvoert al snel met teveel informatie en mogelijkheden. Je wilt uiteindelijk een vrolijk leven met je vrienden en familie. Het is dan fijn wanneer je de samenleving, als een resultaat van de geschiedenis en met een tijdgeest die verandert (met haar eigen mode en trends), naar je eigen behoefte kunt begrijpen. Dit bijvoorbeeld om geïnspireerd te blijven voor bezigheden. (C)

De kracht van verhalen

Het is niet nieuw dat er aan verhalen waarde wordt toegekend. Maar aan de manier waarop verhalen kunnen bijdragen aan een kijk op onszelf en op Mens & Maatschappij moet worden onderkend dat het van belang is verhalen daarin een goede plaats te geven. Dat wil zeggen dat verhalen met 'een goede touch' moeten worden gebruikt.

Het gaat erom dat het duidelijk is dat in de sessies verhalen zullen worden gebruikt om de in de module genoemde elementen ('diversiteit, kennis, dynamiek in een groep, verschillen in persoonlijke waarden, geschiedenis en beelden van de tijdgeest') in verband te kunnen brengen en te gaan zien. Ook krijgen in een goed verhaal de elementen erin een samenhang.

Dan is de wens dat het delen van verhalen onderling zal verbinden en een beroep zal doen op beleving waar je van leert.

Verder hebben verhalen kenmerken, of het nu wel of geen prettige onderwerpen zijn om naar te luisteren, die het interessant maken ermee te werken. Dit omdat verhalen:

- het onthouden van details vergemakkelijkt. Het geeft ons geheugen als het ware een steuntje;
- pakkend zijn bij het ernaar luisteren, wanneer ze uit het hart worden verteld;
- mensen bij elkaar brengt bij verdrietige gebeurtenissen.

Behoeften en wensen die onderwijsinstellingen uiten

Iedere school kent een grondslag of een motief. Dat kan een levensbeschouwelijke zijn, maar ook een duidelijk kenmerkende aanpak. Bij het eerste kun je denken aan seculier, humanistisch, confessioneel c.q. openbaar onderwijs. Bij het tweede kun je voorstellen dat instellingen primair gericht zijn op het leren van een vak, zoals handarbeider, muzikant c.q. anderszins sectoraal. Natuurlijk zijn er ook verbanden te leggen tussen een grondslag en motief. Deze onderwijsmodule maakt het mogelijk in te spelen op de signatuur van een school.

Zo kan er bij aandacht voor geschiedenis rekening worden gehouden met hoe en waarover materiaal wordt ingebracht en een gesprek wordt gevoerd. (C) En, wanneer we aandacht besteden aan 'verschillen in persoonlijke waarden' is er geen enkele vooringenomenheid. Iedere ingebrachte kijk wordt welkom ontvangen en het zijn niet de oordelen die het gesprek bepalen, maar het (leren) luisteren naar het bijzondere dat iedere inbreng met zich kan meebrengen. (B)

De invloed van verschillen in persoonlijke waarden

Een goed gesprek, een prettige ontmoeting of een conflict kunnen ombuigen naar een relatie met een hanteerbare spanning, staan aan de basis van een samenleving waarin we elkaar kunnen waarderen. Het is fijn wanneer een gewaardeerde ontmoeting of relatie een levenslange vriendschap geeft of een studie- of werkrelatie waar je graag naar uitkijkt. Van een conflict of vervelende ervaring wil je niet dat dat lang aan je blijft knagen. Je wilt het achter je kunnen laten om vrijuit verder te kunnen leven of het mogelijk ombuigen naar een contact dat je waardeert omdat het jou gelukt is waardevol om te gaan met de situatie. Dat laatste heeft je misschien wel het meest doen opsteken van jouw kernwaarden, de waarden die jij graag leeft en die jou gelukkig maken omdat je ervaart wie je wilt zijn. Je merkt dan dat je positieve invloed hebt op jouw keuzes en op je omgeving. Feitelijk gaat het er steeds om dat je raad weet met het afmaken van de aanhef 'Het is voor mij belangrijk om ' of met elkaar 'Het is voor ons belangrijk om '. Dit is ook waar we ons in de module mee zullen bezighouden. Want het geeft je inzicht in:

- Waarom je initiatief toont, voor jezelf en in je omgeving;
- Je leer- en ontwikkelbehoefte en waarin je graag wordt uitgedaagd;
- Waarom je zo van dingen geniet;
- Wie je ten voeten uit bent, bijvoorbeeld in je creativiteit en je manier van denken;
- Waarom je zo anders denkt en voelt dan een ander.

Vraagstelling en terminologie die je bij een diversiteit aan onderwijsinstellingen terugvindt

Instellingen wensen dat er wordt geleerd in een betekenisvolle context. Het bijzondere daarvan dient te zijn dat het om onderwijs gaat waarin theorie verbonden is aan praktische opdrachten en er projectmatig en vakoverstijgend wordt gewerkt.

Voor de opdrachten moet er aandacht zijn voor het aanleren van (sociale) vaardigheden, ten behoeve van onder andere samenwerken, zelfstandig werken en het kunnen plannen van werk.

Dan dient er op een leuke manier kennis te worden gemaakt met wat je later kunt worden. Dat betekent dat er meerdere leergebieden moeten kunnen worden verkend.

Naast de inhoudelijke aspecten van Mens & Maatschappij zijn er onderwijsinstellingen die inzetbaarheid verwachten in verschillende leerwegen of profielen. Dat kan zowel in onder- als bovenbouw zijn. Maar ook in een heterogene setting, waarbij leerlingen uit meerdere niveaus samenkomen. Voorbeelden van profielen zijn: 'Zorg en Welzijn; Economie en Ondernemen; Dienstverlening en Producten' en 'Horeca, Bakkerij, Toerisme; Media, Vormgeving en ICT'

Verder is te constateren dat er een onderscheid kan worden gemaakt tussen docentgestuurd onderwijs (waarbij de nadruk ligt op het geven van instructies) en taakgestuurd onderwijs (waarbij de nadruk ligt op begeleiding van leerlingen/studenten).

Waar als gastdocent Mens & Maatschappij specifiek aan bijdragen!

Vanuit mijn waardenperspectief acht ik het fundamenteel dat er afstemming is tussen de module en de situatie van de onderwijsinstelling. Ieder instelling kent een specifieke omstandigheid met eigen behoeften en vraagstukken. Dat wil zeggen dat ik graag rekening houd met wat er leeft en speelt. Zonder onnodig tijd te vragen, kan ik vanzelf ook zonder afstemming te gast zijn. Ik houd namelijk evenzo van improviseren en omgaan met wat er is. Uiteindelijk staat de kwaliteit van de uitwisseling voorop en zal alles in het teken staan van een ontmoeting die positiviteit met zich meebrengt.

Dan toch hardop denkend over een afstemming, ter bespreking voordat ik (elementen van) de module kan toepassen, zou het volgende evenzo onder de aandacht gebracht kunnen worden:

- rekening houden met (verbanden tussen) lesprogramma's c.q. een invulling van een gewenst lesprogramma bieden;
- het ontwikkelen van attractieve workshops (bijv. experimenteren met kunst en/of muziek);
- aandacht voor levensverhalen, met oog voor de fascinatie die taal kan bieden;
- een oriëntatie op de bezieling, discipline en vakmanschap van een ondernemer;
- een blik op (vraagstukken over) ethische vorming en integer gedrag;
- inzicht in het zich tot elkaar verhouden van wetenschap, filosofie, levensbeschouwing en politiek;
- specifieke gespreksvormen (bijv. coaching, feedback geven/ontvangen, intervisie of een socratische dialoog);
- input voor opdrachten/projecten aangaande stages;
- vanuit waardenbewustwording zowel een studiekeuze als een beroepskeuze bekrachtigen.

